

Ἐκκλησιαστικὸν Ἦθος

■ «Τὰ ὕψηλὰ καὶ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τῆς ἀναστάσιμης ἡμέρας προνόμια»

Ἡ εβδομαδιαία Ἐορτὴ τῆς Κυριακῆς*

Μέρος Α΄.

Ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡμέρα Κυρίου

Ἀξίζει νὰ γίνεῖ ἰδιαίτερος λόγος γι' αὐτήν. **Καὶ** νὰ γιατί...

Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μία διαρκῆς Ἐορτὴ. **Ὁ** ἐτήσιος κύκλος εἶναι κατάμεστος ἀπὸ Ἐορτὲς (Δεσποτικές, Θεομητορικές, ἑορτὲς τῶν Ἁγίων κ.λπ.), ὁ εβδομαδιαῖος δὲ κύκλος ἔχει σὰν κέντρο του τὴν Κυριακὴν, ποὺ εἶναι ἕνας συνεχῆς ἑορτασμὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. **Ἀπὸ** ἀρχῆς μάλιστα χαρακτηρίζεται Ἀναστάσιμη Δεσποτικὴ Ἐορτὴ. **Χρονολογικὰ** δὲ εἶναι ἡ πρώτη ἑορτὴ, τὸ εβδομαδιαῖο Πάσχα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Κυριακὴ, ὅπως λέει καὶ τὸ ὄνομά της, εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, δηλαδὴ ἡ ἡμέρα ποὺ εἶναι ἀφιερωμένη στὸν Κύριο. **Αὐτὸ** δὲν ἔγινε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, δὲν εἶναι σὲ καμμία περίπτωση ἀνθρώπινος θεσμὸς, ἀλλὰ καθιερώθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ στὴν Δημιουργία τοῦ κόσμου. **Ἐκτοτε** τηρεῖται μὲ εὐλάβεια ἀπ' ὅλους τοὺς πιστοὺς Του καὶ ὅσους Τὸν σέβονται καὶ Τὸν ἀγαποῦν.

Μὴν ξεχνοῦμε πὼς μία ἀπὸ τὶς Δέκα Ἐντολὰς ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο ἀναφέρεται σ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα, τὴν ἡμέρα δηλαδὴ ποὺ εἶναι ἀφιερωμένη στὸν Κύριο.

Εἶναι ἡ Ἐντολή, ἡ ὁποία ἀναφέρει: **«Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου»** (Ἐξοδ. κ' 9-10). **Δηλαδὴ**, ἕξι ἡμέρες νὰ ἐργάζεσαι καὶ νὰ κάνεις ὅλα τὰ ἔργα σου, τὴν δὲ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ θὰ ἔχεις σάββατα, δηλαδὴ ἀνάπαυση ἀφιερωμένη στὸν Κύριο καὶ Θεό σου.

(*) Κ.Γ. Παπαδημητρακοπούλου, Τί ἑορτάζουμε σήμερα;, σελ. 49-53, ἐκδόσεις «Φωτοδότες», ἄ.χ.τ.. ● Ἐπιμέλ. ἡμετ.

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς Βίβλου ἀναφέρεται τοῦτο: «**Εὐλόγησε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα τὴν ἑβδόμη, ἀγίασε αὐτὴ καὶ ὡς ἀγία τὴν ὥρισε, διότι κατ' αὐτὴν κατέπαυσε τὴν δημιουργία Του καὶ ἀναπαύτηκε μετὰ τὴν δημιουργία τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄρχισε νὰ δημιουργεῖ**» (Γεν. β' 3).

Γιὰ τοὺς Ἑβραίους ἡμέρα ἀφιερωμένη στὸν Θεὸ ἦταν τὸ Σάββατο. Γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανοὺς ὁμως ἡ ἡμέρα, ἡ ὁποία εἶναι ἀφιερωμένη στὸν Κύριο εἶναι ἡ Κυριακὴ, ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς νίκης Του κατὰ τοῦ διαβόλου. **Εἶναι ἡ ἡμέρα, πού κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ εὐγνωμονοῦμε τὸν Κύριο, γιὰ ὅσα ἐργάστηκε γιὰ τὴν σωτηρία μας. Εἶναι ἡ ἡμέρα δοξολογίας τῆς ἀγάπης Του.**

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρίζουν τὴν Κυριακὴ ὡς «πρώτη, ἑβδόμη καὶ ὀγδὴ ἡμέρα».

Ἦς πρώτη ἡμέρα, γιατί εἶναι «ἡ μία τῶν Σαββάτων»¹ (Ματθ. κη' 1), κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ Μυροφόρες γυναῖκες ἦρθαν στὸ κενὸ μνημεῖο γιὰ νὰ ἀλείψουν μὲ μύρα τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ διαπίστωσαν πρώτες τὴν Ἀνάστασή Του.

Ἦς ἑβδόμη ἡμέρα, γιατί ἡ ἀργία τοῦ Σαββάτου μετατέθηκε ἀπ' τὴν Ἐκκλησία στὴν Κυριακὴ. **Τὸ Σάββατο** τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν προτύπωση καὶ σύμβολο τῆς Κυριακῆς. **Ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς** μὲ τὴν κατὰ τὴν Κυριακὴ Ἀνάστασή Του ἔκαμε τὴν «μία τῶν Σαββάτων» Κυριακὴ, δηλαδή ἡμέρα Κυρίου, πού ὑπερέχει ἀπὸ τὸ Σάββατο, κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ, ὅσο ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ τελειότητα ἀπὸ τὴν σκιά καὶ τὸν τύπο². **Ἡ** μετὰ-θεση τοῦ Σαββάτου συνεπάγεται οὐσιαστικὰ καὶ τὸ ἄνοιγμα πρὸς τὸν νέο κόσμο τῆς Χάριτος καὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὡς «ὀγδὴ» ἡμέρα, γιατί ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς ἑβδόμης

1. Ὁνομάζεται «μία τῶν Σαββάτων» ἢ «πρώτη Σαββάτου» ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι εἶναι μία ἡμέρα μετὰ τὸ Σάββατο, δηλαδή ἡ κύρια καὶ πρώτη ἡμέρα τῆς Χριστιανικῆς ἑβδομάδας. **Ἔτσι** ἡ Κυριακὴ ἀπὸ ἑβδόμη ἡμέρα πού ἦταν στὴν ἑβδομάδα, ἐγινε πρώτη. **Οἱ** ὑπόλοιπες ἡμέρες λαμβάνουν τὸ ὄνομά τους ἀπὸ τὴν σειρὰ μὲ τὴν ὁποῖα βρίσκονται. **Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη,** μὲ τὴν ὄνομασία τῆς Παρασκευῆς καὶ τοῦ Σαββάτου νὰ παραμένει ἀπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴ ἑβδομάδα.

2. Ὁμιλία ΙΖ'.

ήμερας τῆς δημιουργίας καὶ ἀποτελεῖ πλέον τύπο καὶ εἰκόνα τῆς «ἀνέσπερης, ἀδιάδοχης καὶ ἀτελεύτητης ἡμέρας τοῦ Κυρίου, δηλαδὴ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν», ὅπως πολὺ ὠραῖα εἶπαν³. **Μ**ὲ ἄλλα λόγια εἶναι **προτύπωση τῆς αἰωνιότητος**, ἡ ὁποία συνηθίζεται νὰ ἀποκαλεῖται «ὀγδόη ἡμέρα». **Εἶναι** εἰκόνα καὶ προοίμιο τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. **Σ**ὲ κάθε δὲ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τὸ παρὸν συνάπτεται μὲ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. **Σ**αφῶς ἀποτελεῖ πρόγευση τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Ἔτσι κάθε Κυριακὴ ἐορτάζουμε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. **Ἐ**-χουμε ἓνα μικρὸ Πάσχα. **Καὶ** συγχρόνως προεορτάζουμε καὶ τὴν δικὴ μας ἀνάσταση ποὺ κατέστησε δυνατὴ ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι πλέον «ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα», ἀπὸ τὴν ὁποία πλέον ξεκινᾷ καὶ ἡ ἐβδομάδα μας καὶ πρὸς τὴν ὁποία στρεφόμεστε ὡς τὸ κέντρο τόσο τοῦ λειτουργικοῦ ὅσο καὶ τοῦ προσωπικοῦ μας χρόνου. **Ναί**, μὲ ἀφετηρία τὴν Κυριακὴ ἀγιάζεται ὅλος ὁ χρόνος τῆς ἐβδομάδας μας, ὅλος ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας. **Ἦ**ς ἀφιερωμένη στὸν Κύριο δὲν εἶναι μόνο ἡμέρα ἀργίας, ἀλλὰ καὶ λατρείας καὶ ἁγιασμοῦ.

Ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται βέβαια κάθε ἡμέρα. **Ἄ**ν ἐν εἶναι δυνατὸν ὅμως νὰ ὑπάρξει Κυριακὴ χωρὶς τὴν Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε μεγαλοπρεπέστατη καὶ ἀναστάσιμη καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ ἄκρως ἐορταστικὴ, πανηγυρικὴ καὶ χαρούμενη.

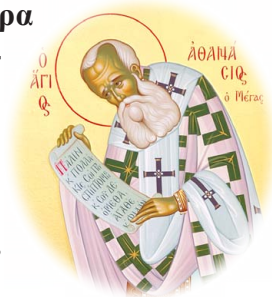
Ὅποτε ὁ γνήσιος Χριστιανὸς ζεῖ γιὰ τὴν Ἐορτὴ τῆς Κυριακῆς, λαχταρᾷ τὴν συμμετοχὴ τοῦ στὴν Κυριακάτικη Θεία Εὐχαριστία, ζεῖ ἀπὸ τὸν ἀνεφοδιασμό τους. **Ἡ** Κυριακὴ γιὰ αὐτὸν δὲν εἶναι μόνο ἡμέρα ἀνάπαυσης, ἀλλὰ ἡμέρα ἀφιερωμένη στὸν Κύριο, ὁ ἐορτασμὸς τοῦ νέου Πάσχα, ποὺ μᾶς ὀδηγεῖ στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σαφῶς εἶναι ἡ γενέθλια ἡμέρα τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. **Κατὰ** τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο

3. Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, σχολιάζοντας τὴν φράση τῆς Ἁγίας Γραφῆς «Καὶ ἀπὸ τὴν ὀγδόη ἡμέρα καὶ ἔπειτα οἱ ἱερεῖς θα προσφέρουν πάνω στὸ θυσιαστήριο τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ ἀναγκαῖα τῆς σωτηρίας σας, καὶ θα σᾶς δεχθῶ, λέγει Κύριος» (Ἱερ. μγ' 27), τονίζει τὰ ἐξῆς: **«Ὀ**γδόη ἡμέρα ὀνομάζει τὸν χρόνο τῆς Ἀνάστασης τοῦ Σωτήρα, κατὰ τὸ ὁποῖο θα γίνουν δεκτὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ τὰ ὀλοκαυτώματα, δηλαδὴ ἡ τέλεια καὶ ὀλοκληρωτικὴ ἀφίερωση στὸν Θεὸ ἐκείνων ποὺ πίστεψαν καὶ ἡ προσφορὰ δώρων πνευματικῶν».

«ὅπως ἡ πρώτη δημιουργία ἄρχισε τὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς, ἔτσι καὶ ἡ δευτέρα δημιουργία ἄρχισε πάλι ἀπὸ τὴν Κυριακῆ». Αὐτὴ ἡ καινούργια Δημιουργία τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος, «εἶναι πιδ λαμπρῆ καὶ πιδ θαυμαστῆ ἀπὸ τὴν λαμπρῆ καὶ τὴν θαυμαστῆ Πρώτη Δημιουργία» γιατί ὁδηγεῖ στὴν οὐράνια κατάσταση.

Τονίζει καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος: «**Ὁ**ταν λοιπὸν ὁ Θεὸς δημιουργοῦσε τὴν προηγούμενη κτίση τελείωσε ἐδῶ. **Γι**’ αὐτὸ καὶ οἱ τῆς γενεᾶς ἐκείνης τηροῦσαν τὸ Σάββατο κατὰ τὴν ἐβδόμη ἡμέρα. **Ἡ** δευτέρα ὁμως κτίση δὲν ἔχει τέλος, γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς δὲν σταμάτησε, ἀλλ’ ὡς τώρα ἐργάζεται. **Γι**’ αὐτὸ καὶ δὲν τηροῦμε τέτοια ἡμέρα Σαββάτου, ὅπως γιὰ τὴν πρώτη κτίση, ἀλλ’ ἐλπίζουμε νὰ τηρήσουμε τὰ μελλοντικὰ Σάββατα, κατὰ τὰ ὅποια δὲν τελειώνει ἡ νέα δημιουργία, ἀλλὰ φανερώνεται καὶ εορτάζεται γιὰ πάντα. **Γι**’ αὐτὸ λοιπὸν δόθηκε τὸ Σάββατο στὸν προηγούμενο λαό, γιὰ νὰ ἀναγνωρίζει καὶ τὸ τέλος τῆς κτίσεως καὶ τὴν ἀρχὴ αὐτῆς. **Σ**τὴ νέα δημιουργία ὁμως δὲν ἔδωσε ἐντολὴ νὰ τηρεῖ τὸ Σάββατο, γιὰ νὰ γνωρίζει μὲν τὴν ἀρχὴ τῆς κατὰ τὴν Κυριακῆ, νὰ ἀναγνωρίζει δὲ τὴν χάρη τῆς ὡς ἀτελεύτητη»⁴.

Ἡ Κυριακὴ ἔγινε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς χρόνους, ἡμέρα συνάξεως τῶν πιστῶν, ἡμέρα ἀναμνήσεως τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἡμέρα πασχαλινῆς εὐχαριστιακῆς συμμετοχῆς. **Ἡ**μέρα εὐχαριστιακῆς συμμετοχῆς στὸν ἁγιασμὸ τῶν Μυστηρίων καὶ προετοιμασία γιὰ τὴν θέωση τοῦ ἀνθρώπου. **Ἐ**γινε ἐβδομαδιαία γιὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος Ἀγιορείτης στὴν «Ὁμολογία Πίστεως» του καταγράφει «τὰ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τῆς ἀναστάσιμης ἡμέρας προνόμια».

Συνεπῶς οἱ πιστοὶ ποὺ δὲν τιμοῦν καὶ δὲν εορτάζουν τὴν ἡμέρα αὐτὴ τοῦ Κυρίου, δὲν λαχταροῦν οὔτε τὴν Οὐράνια Βασιλεία Του!

(ἔπεται τὸ Μέρος Β')

4. Βλ. τὸ ἔργο μας «ΑΘΑΝΑΣΙΑΝΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΤΕΣ».